

СЕРІЯ «Психологія»

УДК 37.09:378

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2\(4\)-397-410](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2(4)-397-410)

Колодяжна Алла Володимирівна кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01011, тел.: (044) 256-21-70, <https://orcid.org/0000-0002-5760-883X>

Романенко Іван Денисович здобувач вищої освіти, студент магістратури кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01011, тел.: (093) 718-87-27, <https://orcid.org/0000-0002-9885-4340>

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО КОЛЕДЖУ

Анотація. В статті розглянуті умови формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу. Вивчення наукового матеріалу та проведений аналіз дозволили визначити організаційно-педагогічні умови, реалізація яких сприятиме ефективному формуванню професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу, а саме: забезпечення позитивної мотивації до формування компонентів професійного іміджу викладача професійного коледжу; спрямування змісту підготовки у ВНЗ на теоретичне забезпечення процесу формування професійного іміджу викладача професійного коледжу. Освіта посідає одне з провідних місць серед цінностей життя. Однак на сьогоднішній день вона зазнає значних змін, адже зростає увага до професійної діяльності викладача, і власне від його особистості та рівня професійної підготовки залежить якість навчально-виховного процесу. Педагогом не тільки передаються знання та досвід, він також навчає власним прикладом, допомагає у пізнанні життя, стає справжнім другом і наставником, сприяє розвитку та становленню особистості, її духовності та національної гідності, готує молоде покоління до життя в суспільстві, впливає на формування поглядів, поведінки, навчає бути вихованими, любити себе та оточення. Сучасний педагог повинен не тільки знати свій предмет, вміти його викладати, а й бути ерудованою, освіченою, висококультурною, привабливою особистістю, яка прагне постійного саморозвитку, володіє технікою самопрезентації та постійно працює над створенням власного позитивного професійного іміджу. Для досягнення гармонійної сукупності всіх якостей,

викладач закладу професійної освіти, перш за все, має усвідомлювати важливість побудови власного професійного іміджу. Усвідомленість таких намірів та дій не можлива без рефлексії, яка забезпечує пізнання педагогом самого себе як професіонала, свого внутрішнього світу, аналіз власних думок і переживань у зв'язку з професійно-педагогічною діяльністю, роздуми про самого себе як особистість, усвідомлення того, як його сприймають і оцінюють інші суб'єкти навчального процесу. Перспективними напрямками подальшого дослідження визначено використання активних технологій навчання для формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу та формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу в ході самоосвітньої діяльності.

Ключові слова: імідж, професійний імідж, позитивна мотивація, професійний імідж викладача.

Kolodyazhna Alla Volodymyrivna Ph. D. in Psychological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Vocational Education in Technology and Design, Kyiv National University of Technology and Design, Nemirovicha-Danchenko St., 2, Kyiv, 01011, tel: (044) 256-21-70, <https://orcid.org/0000-0002-5760-883X>

Romanenko Ivan Denisovych Applicant for higher education, master's student of the Department of Vocational Education in Technology and Design, Kyiv National University of Technology and Design, Nemirovicha-Danchenko St., 2, Kyiv, 01011, tel: (093) 718-87-27, <https://orcid.org/0000-0002-9885-4340>

FORMATION OF THE PROFESSIONAL IMAGE OF THE FUTURE TEACHER OF THE PROFESSIONAL COLLEGE

Abstract. The conditions of formation of professional image of the future teacher of professional college are considered in the article. The study of scientific material and analysis allowed to determine the organizational and pedagogical conditions, the implementation of which will contribute to the effective formation of the professional image of the future teacher of vocational college, namely: providing positive motivation to form components of professional image of vocational college teacher; directing the content of training in higher education to the theoretical support of the process of forming the professional image of a teacher of a professional college. Education is one of the leading values of life. However, today it is undergoing significant changes, as attention to the professional activities of teachers is growing, and the quality of the educational process depends on his personality and level of professional training. The teacher not only imparts knowledge and experience, he also teaches by example, helps to learn about life, becomes a true

friend and mentor, promotes the development and formation of personality, spirituality and national dignity, prepares the younger generation for life in society, influences the formation of views. Behavior, teaches to be educated, love yourself and others. A modern teacher must not only know his subject, be able to teach it, but also be erudite, educated, highly cultured, attractive person who seeks constant self-development, has a technique of self-presentation and constantly works to create their own positive professional image. In order to achieve a harmonious combination of all qualities, a teacher of a vocational education institution, first of all, must be aware of the importance of building their own professional image. Awareness of such intentions and actions is not possible without reflection, which provides knowledge of the teacher himself as a professional, his inner world, analysis of their own thoughts and experiences in connection with professional and pedagogical activities, reflection on himself as a person, awareness of how his perceived and evaluated by other subjects of the educational process. Promising areas of further research are the use of active learning technologies for the formation of the professional image of the future teacher of the professional college and the formation of the professional image of the future teacher of the professional college in the course of self-educational activities.

Keywords: image, professional image, positive motivation, professional image of a teacher.

Постановка проблеми. Імідж – це шлях до успіху. Нерідко людина, яка має визначні можливості (високий творчий, художній або інтелектуальний потенціал) не досягає справжнього успіху саме через відсутність позитивного іміджу, оскільки, або не вміє створювати його, або не надає цій проблемі належної уваги. Зростаюча потреба суспільства у кваліфікованих педагогічних кадрах висунула на перше місце завдання підвищення якості підготовки випускників вищої школи, виховання нового типу викладача-професіонала, духовну, високоморальну, творчу особистість, що має певні конкурентні переваги, здатну знайти й реалізувати себе в майбутній професії. Зміни у професійній діяльності спричиняють зміни у професійній підготовці майбутніх викладачів професійного коледжу. У контексті проведення демократизації та реформування освітньої галузі в «Національній доктрині розвитку освіти» акцентується увага на професійній самореалізації педагогічних працівників та приділяється велике значення саме створенню оптимальних умов для реалізації професійної діяльності. Стає очевидним, що майбутні викладачі професійного коледжу повинні розпочинати цілеспрямовану діяльність щодо побудови власного професійного іміджу іще під час навчання. Від рівня професіоналізму, педагогічної майстерності, загальної культури та духовно-моральних і естетичних проявів сучасного викладача залежить його імідж, який є показником якості й оцінки його діяльності. Наша увага у цьому контексті прикута до викладача професійного коледжу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження висвітлюють проблему формування іміджу освітніх установ (В. Волкова, О. Зеркіна, Л. Клименко, М. Олімова, М. Піскунов, Н. Тягунова), методологічні та методичні засади формування іміджу майбутнього викладача (Т. Бусигіна, В. Горчакова, А. Калюжний, О. Камишева, А. Кононенко, Н. Тарасенко, В. Черепанова, О. Бекетова, М. Єлагін, Л. Качалова, Т. Кулакова, А. Панасюк, Г. Сагач, Л. Семенова, Л. Подоляк). Водночас, проведений аналіз наукових праць, нормативних документів та методичних розробок з проблеми формування професійного іміджу майбутнього викладача свідчить про недостатній рівень дослідження багатьох аспектів цієї проблеми.

Мета статті – розглянути умови формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу.

Виклад основного матеріалу. Формування професійного іміджу – це поступовий процес, в основі якого лежить реалізація особистістю своїх потенційних можливостей, тобто реалізація «Я-концепції», сукупності всіх уявлень індивіда про себе, та її наближення до «Я ідеального». Саме від уявлень особистості про себе залежить її ставлення до світу та оточення, здатність самостійно приймати рішення, вільно діяти та бути відповідальною за свої вчинки. Проте основним стимулом, що спонукає до особистісного й професійного зростання, постійного руху вперед, є бажання та прагнення досягти свого «Я ідеального», стати кращим в певній соціальній групі та в певній професійній діяльності. Адже викладач має подобатися, бути оригінальним, проявляти особистісний творчий підхід, завжди залишатися справжнім артистом, що генерує безліч ідей, створює нестандартні ситуації, об'єднує традиційні та інноваційні методи навчання, вміє імпровізувати, залишається істинним режисером навчального процесу [3]. Саме такі риси характеризують зацікавленого, прогресивного та конкурентоспроможного викладача, який здатний створити власну педагогічну систему та внутрішньо відповідає образу обраної професії.

О. Кононенко зазначає, що на формування та розвиток позитивного професійного іміджу фахівця, який сприяє підвищенню уваги до власної особистості, її професійної діяльності, життєвої компетентності, впливає емоційна спрямованість особистості, а саме: інтерес, як емоція, що мотивує когнітивно-аксіологічний компонент професійно-особистісної діяльності та творчі прагнення особистості, у стані інтересу підвищується увага, допитливість, захопленість власною діяльністю; радість, як емоція, що спрямована на переживання активного внутрішнього задоволення, впевненості у собі, власної значущості, успіху своєї професійної діяльності; кохання, як емоція, що сприяє створенню особливих стосунків, які впливають різні сфери особистісно-професійного життя [4].

В. Шепель, вважає, що створення іміджу – це послідовне виконання шести міні-технологій. До них відносяться: підтвердження стартових умов освоєння

технологій; створення габітарного образу; комунікативна механіка; флюїдне випромінювання; відпрацювання риторичних прийомів; зведення всіх міні-технологій в одне ціле [9].

У цьому контексті Г. Почепцов запропонував схему, що складається з певних технологій для формування іміджу саме педагогів. Перша технологія, дистинктивна, передбачає, що педагог надає індивідуальні відомості про самого себе, тим самим доповнюючи інформацію, яку вже мають учні. Коли педагог розповідає щось особисте про себе та своє життя включається механізм за яким він стає своїм, і це є друга, так звана особистісна технологія. Третя технологія, лідерська – це механізм, під час якого акцентуються ті властивості, які учні сприймають як авторитетні і саме тому відбувається ідеалізація образу педагога. Четверта технологія – зразкова – поєднує образ сучасного викладача та авторитетного викладача за допомогою візуальної картинки, вербальних та невербальних засобів, тобто за допомогою символів. Артистична технологія формування іміджу саме педагогів ґрунтується на думці, що схожими для педагогічної та акторської діяльності є такі особистісні властивості, як – розвинена уява, увага, емпатія, рефлексія, рухливість, заразливість, виразні здібності. Крім цього, для викладача необхідне володіння мімікою, жестами, пластикою, пантомімікою, голосом. Також для педагога важливе вміння контролювати свій настрій, свої емоційні реакції залежно від ситуації тобто здатність бути справжнім актором. Шоста технологія, візуальна, передбачає, що педагог може впливати на декілька каналів сприйняття і особливу увагу при цьому він приділяє зовнішньому виглядові. Коли педагог приділяє особливу увагу середовищному іміджу (спеціальний кабінет, порядок на робочому місці, наявність грамот, сертифікатів, нагород тощо), запускається сьома технологія формування іміджу педагога – паралельна, а саме механізм символізації педагогічної атрибутики. Восьма технологія формування іміджу педагога – комунікаційна – як механізм антиципації, через прогнозування і передбачення майбутніх дій та установок учнів, допомагає викладачеві боротися з інформацією, що подається не безпосередньо, а за допомогою посередньої ланки, тобто опосередковано і має вплив на формування іміджу (дев'ята – захисна – технологія формування іміджу педагога).

Габітарна технологія формування іміджу педагога спрацьовує за умови функціонування усіх каналів передачі інформації (візуального, слухового, вербального, невербального, тактильного) [2].

Таким чином, професійний імідж майбутнього викладача професійного коледжу виявляється в поведінці, що зумовлюється соціальним оточенням та роллю, яку він відіграватиме в професійному житті та відповідатиме всім вимогам професійного оточення.

Базою експерименту став Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Генеральна сукупність респондентів – 62 особи. Для проведення експерименту студенти були поділені на експериментальну групу,

у якій було впроваджено програму формування професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу, та контрольну групу, з учасниками якої не проводилося спеціальної роботи щодо формування їх професійного іміджу як майбутнього викладача. Результати проведеного аналізу рівня сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів контрольної групи використовувалися для порівняння з результатами та змінами у студентів експериментальної групи.

Спершу був здійснений аналіз сформованості професійного іміджу майбутніх викладів професійного коледжу та його рівня сформованості за зовнішньо-поведінковим критерієм. Під час бесід із викладачами-кураторами та викладачами фахових дисциплін було з'ясовано габітарну культуру студентів. Викладачі оцінювали зовнішній вигляд за трьома рівнями сформованості. Результати опитування надані в Таблиці 1. За результатами бесід з викладачами можна зробити висновок, що більша частина студентів має охайний та досить привабливий зовнішній вигляд; можна також констатувати наявність смаку та індивідуального стилю.

З метою визначення рівня сформованості мовленнєвої культури здійснено спостереження за студентами та проведено бесіди з викладачами фахових дисциплін. Отримані дані показали, що більша частина майбутніх фахівців відрізняється грамотністю, точністю, логічністю у викладанні матеріалу,

Таблиця 1

Рівень сформованості габітарної культури майбутніх викладачів професійного коледжу

№ п/п	Компоненти зовнішнього вигляду	Низький рівень сформованості		Середній рівень сформованості		Високий рівень сформованості	
		ЕГ, %	КГ, %	ЕГ, %	КГ, %	ЕГ, %	КГ, %
1	Самопрезентація (зовнішній образ)	35,4	36,7	50,4	48,4	14,2	14,9
2	Стильність	33,4	33,1	50,9	51,7	15,7	15,2
3	Наявність смаку	35,2	33,9	52,7	51,4	12,1	14,7
4	Уміння добирати одяг	33,1	32,0	52,7	52,6	14,2	15,1
5	Уміння поєднувати кольори	26,7	27,1	59,2	58,1	14,1	14,8
6	Зачіска, аромати	36,6	37,1	47,9	50,7	15,5	12,2
7	Взуття, аксесуари	36,2	37,5	49,5	47,6	14,3	14,9
8	Охайність	35,2	36,2	47,6	47,0	17,2	16,8

правильно використовує мовні одиниці, їх мова має достатню виразність та доречність інтонаційного забарвлення – пауз, наголосів, ритму, гучності голосу. Результати проведеного аналізу мовленнєвої культури відбито у Таблиці 2.

Таблиця 2

Рівень сформованості мовленнєвої культури майбутніх викладачів професійного коледжу

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	к-ть осіб	%	к-ть осіб	%
Високий	4	16	3	12
Середній	13	52	13	52
Низький	8	32	9	36

Для розрахунку узагальнених даних сформованості професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу за зовнішньо-поведінковим критерієм було проведено математичні розрахунки. Узагальнені дані щодо сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу за зовнішньо-поведінковим критерієм експериментальної та контрольної груп наведено на Рис. 3.1.

Наступний етап роботи зі студентами було спрямовано на встановлення рівня сформованості професійного критерію. Для визначення сформованості комунікативно-організаторської компетентності студенти пройшли опитування за тестом «Діагностика комунікативних та організаторських здібностей». Його результати представлено у Таблиці 3.3

Виявилось, що 16% студентів експериментальної групи та 12% студентів контрольної групи мають високий рівень прояву комунікативних та контрольної групи мають високий рівень прояву комунікативних та

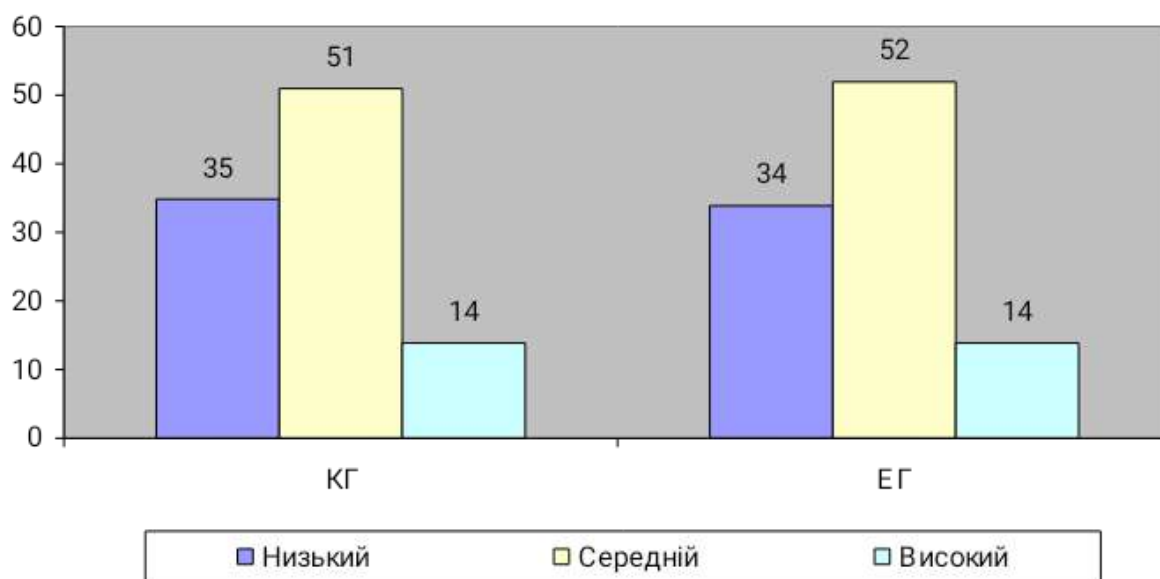

Рис. 1 Узагальнені дані щодо рівня сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу за зовнішньо-поведінковим критерієм (у %)

організаторських здібностей. Вони не губляться в незнайомій обстановці, швидко знаходять друзів, прагнуть розширити коло своїх знайомих, допомагають близьким та друзям, проявляють ініціативу у спілкуванні, здатні приймати рішення в складних ситуаціях.

Таблиця 3

Рівень сформованості комунікативно-організаторських здібностей майбутніх викладачів професійного коледжу

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	кількість осіб	%	кількість осіб	%
Високий	4	16	3	12
Середній	12	48	13	52
Низький	9	36	9	36

Середній рівень сформованості характерний для 48% студентів експериментальної групи та 52% студентів контрольної групи, яких відрізняє прагнення до контактів з людьми, відстоювання власної точки зору. Проте потенціал їхніх схильностей не відрізняється високою стійкістю. Низький рівень комунікативних та організаторських схильностей мають 36% студентів експериментальної групи та 36% студентів контрольної групи. Такі студенти не потребують спілкування, їм подобається проводити час на одинці, в новій компанії та колективі вони почуваються досить скуто, зазнають труднощів під час налагодження контактів з іншими, не відстоюють власної точки зору, важко переживають образи, рідко проявляють ініціативу, уникають прийняття самостійних рішень.

Для встановлення рівня сформованості професійної мотивації використано методику К. Замфіра «Мотивація професійної діяльності» в модифікації А. Реана, адаптованої для майбутніх викладачів професійного коледжу. Основу методики складає концепція про внутрішню та зовнішню мотивації. Для внутрішньої мотивації має значення сама професійна діяльність, тоді як основу зовнішньої мотивації становить прагнення задовольнити потреби, що не мають ніякого відношення до професійної діяльності (мотиви соціального престижу, зарплатні, кар'єрного сходження тощо). За отриманими результатами визначається мотиваційний комплекс особистості – порівняння між трьома видами мотивації: внутрішньої, зовнішньої позитивної та зовнішньої негативної. Високі показники тесту свідчать про те, що студенти вмотивовані самим змістом роботи педагогічної діяльності, прагнуть досягти в ній певних позитивних результатів та залишаються емоційно стабільними. Низькі показники вказують на те, що студенти мають низький рівень професійної мотивації, їх не дуже цікавить педагогічна діяльність, а рівень емоційної нестабільності залишається досить високим. Результати за тестом представлено у Таблиці 4.

Таблиця 4

**Рівень сформованості мотивації щодо професійної діяльності
 майбутніх викладачів професійного коледжу**

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	кількість осіб	%	кількість осіб	%
Високий	4	16	5	20
Середній	14	56	12	48
Низький	7	28	8	32

Таким чином, з'ясовано, що 16% студентів експериментальної групи та 20% студентів контрольної групи бажають присвятити себе педагогічній діяльності та працювати викладачами. 56% студентів експериментальної групи та 48% студентів контрольної групи ще не визначилися: їх цікавить професія викладача, але думають спробувати щось інше. 28% студентів експериментальної групи та 32% студентів контрольної групи мають намір працювати зовсім в іншій сфері. Отже, ті студенти, які не планують після закінчення університету працювати за фахом, не дуже турбуються про формування власного професійного іміджу майбутнього викладача.

Узагальнені дані щодо сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу експериментальної та контрольної груп за професійним критерієм представлені на Рис. 3.2.

Дані, отримані в результаті перевірки сформованості професійного іміджу за професійним критерієм, вказують на те, що в подальшій роботі зі студентами слід звертати більше уваги саме на розвиток професійно-педагогічних умінь та навичок. Упровадження в навчально-виховний процес майбутніх викладачів програми формування професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу допоможе підвищити рівень мотивації щодо оволодіння професійними знаннями, подальшого розвитку педагогічної компетентності та фахової компетенції, що є невід'ємною частиною становлення іміджу справжнього компетентного фахівця.

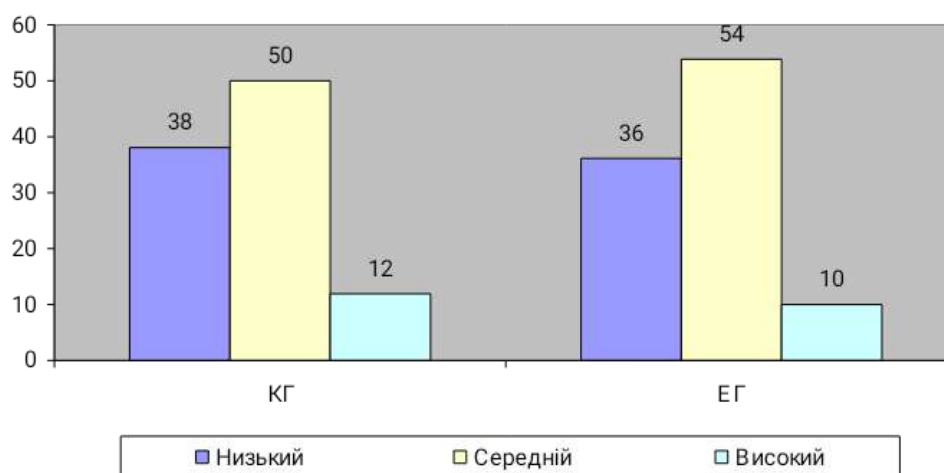

Рис. 2. Узагальнені дані щодо рівня сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу за професійним критерієм (у %)

Таблиця 6

Рівень самооцінки та сформованості «Я-концепції» майбутніх викладачів викладачів професійного коледжу

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	к-ть осіб	%	к-ть осіб	%
Високий адекватний	2	8	1	4
Високий неадекватний	2	8	2	8
Середній адекватний	13	52	13	52
Низький адекватний	8	32	9	36

Так, результати тесту показали, що більшість студентів небайдужі до самих себе, вони мають досить чітке уявлення про своє «Я реальне», що свідчить про адекватну самооцінку, позитивне ставлення до себе, самоповагу, відчуття власної повноцінності та схильність до самоаналізу. Вони впевнені в собі, адекватно реагують на зауваження інших, тверезо оцінюють знання. Виявилось, що є студенти, які мають високу неадекватну самооцінку (завищений рівень домагань, неадекватна оцінка власних можливостей, самовпевненість, нездатні до самоаналізу), що може привести до втрати самоконтролю та прийняття помилкових рішень. Деякі респонденти мають низький рівень самооцінки. Вони дуже боляче переживають критичні зауваження, намагаються підлаштуватися під думку інших, страждають від надмірної сором'язливості.

Узагальнені результати щодо сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу експериментальної та контрольної груп за внутрішньо-особистісним критерієм представлені на Рис. 3.3.

Отже, отримані результати свідчать про те, що більшість студентів – сформовані особистості зі своєю системою цінностей, які вже мають плани на майбутнє, практично завжди вміють контролювати власний емоційний стан, мають адекватну самооцінку, вміють проводити самоаналіз, але вони не досить чітко уявляють важливість формування позитивного професійного іміджу.

У Таблиці 3.7 надані узагальнені дані щодо сформованості професійного іміджу студентів, майбутніх викладачів професійного коледжу, отримані під час проведення експерименту. Проведений етап експерименту показав, що значна кількість студентів, що планують присвятити себе професійній педагогічній діяльності, відповідно до означених критеріїв мають середній рівень сформованості професійного іміджу (52% у експериментальної групи та 51% у контрольної групи).

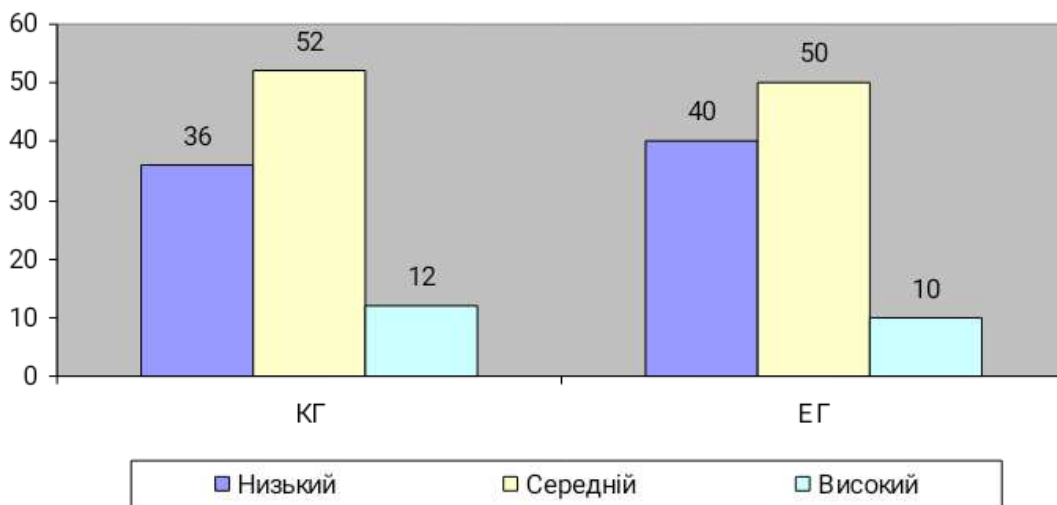

Рис. 3. Узагальнені дані щодо рівня сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу за внутрішньо-особистісним критерієм (у %)

Такий результат свідчить про те, що студенти хочуть мати досвід роботи педагогом, постійно вдосконалюють свої навички та вміння, цікавляться новою методичною літературою, намагаються віднайти власний особистий стиль. Але, незважаючи на їхню зацікавленість, вони не досить чітко розуміють важливість побудови професійного іміджу викладача та не звертають достатньої уваги на цілісне гармонійне формування усіх його компонентів (зовнішньо-поведінковий компонент, професійний компонент, внутрішньо-особистісний).

Таблиця 7

Показники рівнів сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу

Критерії	Високий		Середній		Низький	
	ЕГ, %	КГ, %	ЕГ, %	КГ, %	ЕГ, %	КГ, %
Зовнішній	14	14	52	51	34	35
Професійний	10	12	54	50	36	38
Внутрішньо-особистісний	10	12	50	52	40	36
Загальний показник	11,3	12,7	52	51	36,7	36,3

Занепокоєння викликає сформованість на низькому рівні професійного іміджу у 36,7% експериментальної групи та 36,3% студентів контрольної групи, урахувавши той факт, що вже в близькому майбутньому ці викладачі працюватимуть у професійного коледжі. Виявлені результати підтвердили необхідність проведення спеціальної роботи, спрямованої на підвищення рівня сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу шляхом упровадження спеціально розробленої програми.

Висновки. Діагностика рівня сформованості професійного іміджу майбутніх викладачів професійного коледжу засвідчила, що більша частина студентів не усвідомлюють того факту, що формування власного професійного образу, який ґрунтується на гармонійній сукупності як зовнішніх, так і внутрішніх складових, необхідно розпочинати вже в студентські роки. Таке ставлення до проблеми формування власного професійного іміджу обумовлюється можливістю вибору іншого виду професійної діяльності.

Перспективними напрямками подальшого дослідження визначено такі як-от: використання активних технологій навчання для формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу, формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу в ході самоосвітньої діяльності.

Література:

1. Вощевська О. В. Формування іміджу викладача вищої школи. Київський національний університет імені Тараса Шевченка «Молодий вчений». № 12 (39), грудень, 2016 р. 404 с
2. Калюжный А. А. Психология формирования имиджа учителя: 3-е изд. М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2014. 224 с.
3. Кириченко Р.В., Колодяжна А.В. Імідж сучасного викладача: особливості його розуміння студентами. Габітус. 2021, Вип. 26. С. 151-157
4. Кононенко А. А. Психологическая характеристика индивидуального имиджа современного педагога. Наука и образование. 2005, № 5. С. 76–77.
5. Мартыненко О. В. Психологические аспекты формирования имиджа практического психолога. [Електронний ресурс] URL: <http://www.prosv.ru/metod/egorova/6.html>
6. Пуляк О. В. Етапи формування педагогічного іміджу майбутніх учителів технологій. Наукові записки ЦДПУ. Серія: Педагогічні науки. Research Bulletin. Series: Pedagogical Sciences. ред. кол.: В. Ф. Черкасов [та ін.]. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018, Вип. 168. С. 190-193.
7. Шепель В. М. Имиджелогия. Как нравиться людям. М.: Народное образование, 2002. 407 с.

References:

1. Voshhevs'ka, O. V. (2016). Formuvannja imidzhu vkladacha vishhoї shkoli [Formation of the image of a high school teacher]. *Kiivs'kij nacional'nij universitet imeni Tarasa Shevchenka «Molodij vchenij» - Taras Shevchenko National University of Kyiv "Young Scientist"*, 12 (39), 404 [in Ukrainian].
2. Kaljuzhnyj, A. A. (2014). *Psihologija formirovanija imidzha uchitelja [Psychology of teacher image formation]*. (vol. 1-3). М.: Gumanit. izd. centr VLADOS [in Russian].
3. Kirichenko, R.V., Kolodjazhna, A.V. (2021). Imidzh suchasnogo vkladacha: osoblivosti jogo rozuminnja studentami [The image of the modern teacher: features of his understanding by students]. *Gabitus - Habitus*, 26, 151-157 [in Russian].
4. Kononenko, A. A. (2005). Psihologičeskaja harakteristika individual'nogo imidzha sovremennogo pedagoga [Psychological characteristics of the individual image of the modern teacher]. *Nauka i obrazovanie - Science and education*, 5, 76–77 [in Russian].
5. Martynenko, O. V. Psihologičeskie aspekty formirovanija imidzha praktičeskogo psihologa. [Psychological aspects of the formation of the image of a practical psychologist] www.prosv.ru Retrived from: <http://www.prosv.ru/metod/egorova/6.html> [in Russian].

6. Puljak, O. V. (2018). Etapi formuvannja pedagogicznego imidzhu majbutnih uchiteliv tehnologij [Stages of formation of pedagogical image of future teachers of technology]. *Naukovi zapiski CDPU. Serija: Pedagogichni nauki. Research Bulletin. Series: Pedagogical Sciences - Scientific notes of the Central State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. Research Bulletin. Series: Pedagogical Sciences*, 168, 190-193 [in Russian].

7. Shepel', V. M. (2002). *Imidzhelogija. Kak nraivit'sja ljudjam* [Imageology. How people like it]. M.: Narodnoe obrazovanie [in Russian].